HELSINGIN VAPAAEHTOISTYÖN NEUVOTTELUKUNTA:

EHDOTUS HELSINGIN KAUPUNGIN VAPAAEHTOISTOIMINNAN TOIMENPIDEOHJELMAKSI

SAATESANAT

Helsingin vapaaehtoistyön neuvottelukunta on laatinut tämän strategian vapaaehtoistoiminnan arvostuksen lisäämiseksi, sen luonteen ja merkityksen ymmärtämiseksi sekä vapaaehtoistoiminnan edistämiseksi yhteisten linjausten pohjalta. Se sisältää ensimmäiset toimenpide-ehdotukset strategian toteuttamiseksi Helsingissä. Kaupunginhallituksen asettamassa neuvottelukunnassa on 21 jäsentä, jotka edustavat järjestöjä, päätöksentekijöitä ja hallintokuntien viranhaltijoita.

1. VISIO

Helsingin kaupungin vapaaehtoistoiminnan visio on elävä kaupunki, jota kuvaa kaupunkilaisten osallisuus, aktiivisuus ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Vapaaehtoistoiminta kasvattaa sosiaalista pääomaa: se rakentaa siltaa yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan välillä. Vapaaehtoistoiminnan toimenpideohjelman tavoite on kasvattaa inhimillisyyttä ja yhdenvertaisuutta sekä parantaa mahdollisuuksia toimia yhdessä hyväksyttyjen arvojen pohjalta kaupunkilaisten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Helsinki tukee vapaaehtoistyötä eri muodoissaan ja edistää vapaaehtois- ja kansalaistoiminnalle myönteisten asenteiden kehittymistä. Kaupunki purkaa rajoitteita vapaaehtoistoiminnalta muttei korvaa palveluja sen avulla. Vapaaehtoistoiminnan strategia nivoutuu Helsingin kaupungin strategiaan ja sen eettisiin periaatteisiin.

2. TAVOITTEET

Vapaaehtoistyöllä on yhteiskunnassa tärkeä rooli. Toimenpideohjelma linjaa yhteisiä toimintaperiaatteita kaupungin eri hallintokunnille. Kaupunki vahvistaa kumppanuutta järjestöjen kanssa kansalaisyhteiskunnan kehittämiseksi. Se parantaa osallistumisen tapoja myös niille asukkaille, jotka eivät kuulu järjestöihin ja yhdistyksiin. Vapaaehtoistoiminnan edistäminen edellyttää esteiden poistamista vapaaehtoistyön tekemiseltä, jolloin keskeisiä keinoja ovat viranomaisten ja kolmannen sektorin yhteistyön kehittäminen ja lainsäädäntöön vaikuttaminen.

Strategian tavoite on motivoida vapaaehtoistyöhön sekä helpottaa siihen halukkaiden ja sitä tarvitsevien eli tarjonnan ja kysynnän kohtaamista. Tähän tarvitaan toiminnan koordinointia niin sähköisen median avulla kuin myös järjestöjen ja kaupungin yhteistyöllä. Tärkeää on yhdistää paikallinen ja yleinen taso kehittämällä vapaaehtoistoimintaa kaupunginosissa kaupungin tuen turvin. Kattava tilaverkosto luo toiminnalle yhdenvertaiset puitteet. Näin ehkäistään alueellista eriarvoisuutta ja syrjäytymistä sekä edistetään tasa-arvoa.

3. TOIMINTA

Helsingin kaupungin vapaaehtoistoiminnan strategiassa työn tukemiseen kehitetään käytettävissä olevien kaupungin tilojen tilavarausjärjestelmä. Tämä edellyttää käyttämättömien tilojen kartoitusta kaupungin tilakeskuksen kanssa. Tiloja toimistoresursseineen voi olla esimerkiksi kirjastoissa, kouluissa, nuorisotaloissa ja terveyskeskuksissa. Samalla vapaaehtoistoimintaan sopivat tilat pyritään saamaan maksuttomiksi yhteisöille.

Helsingille tehdään vapaaehtoistyön ja -toiminnan kartta sekä talkoiden kalenteri, jonne toiminnasta voi tiedottaa. Tämä työ organisoidaan kaupungin virastojen poikkihallinnollisella yhteistyöllä. Tärkeimpiä keinoja tukea vapaaehtoistoimintaa ovat vapaaehtoisten koulutus, ohjaus, virkistys, kannustus, kiittäminen ja toiminnoista tiedottaminen sekä itse toimintaan ja tilojen käyttöön liittyvien esteiden poistaminen. Kaupunki parantaa toiminnan tukemista yhdenmukaistamalla avustusten jakamisen periaatteita hakuajoista lähtien.

Vapaaehtoistoiminnan vaikuttavuutta tulee arvioida ja siihen on kehitettävä sopivia mittareita. Toiminnan arvioinnin pohjalta voidaan parantaa sen laatua ja johtamista. Samoin tulee kehittää toiminnan suunnittelua ja koordinointia, tavoitteiden asettelua, sitoutumista, resursointia ja tiedotusta. Myös vapaaehtoistoiminnan strategian toteutumista on seurattava luontevana vastuutahona kaupunginkanslian osallisuus- ja neuvontayksikkö.

4. TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Helsingin kaupungin vapaaehtoistyön neuvottelukunta suosittaa tehtäväksi seuraavia toimenpiteitä kansalaistoiminnan vahvistamiseksi:

1. Kaupungin hel.fi -kotisivujen etusivulle avataan linkki, joka vie eri hallinnonaloihin liittyvään vapaaehtoistyöhön ja -toimintaan (kaupunginhallituksen it-jaosto, sähköisen koordinoinnin työryhmä).

2. Kaupunki tekee suunnitelman tilojensa sekä säännöllisen että satunnaisen käytön ehdoista toimivan tilavarausjärjestelmän rakentamiseksi yhdistyksille (mm. tilakeskus, opetusvirasto, liikuntavirasto).

3. Virastot edistävät järjestöjen kanssa vapaaehtoisten koulutusta, ohjausta ja virkistysmahdollisuuksia.

4. Helsingissä tapahtuvaa vapaaehtoistyötä ja -toimintaa, sen laatua, määrää ja vaikutuksia sekä strategian toteutumista arvioidaan esimerkiksi tutkimusyhteistyössä.

5. Helsingin kaupunki vaikuttaa lainsäätäjään vapaaehtoistoiminnan esteiden vähentämiseksi ja edellytysten parantamiseksi (kaupunginjohtajisto).

6. Vapaaehtoistoiminnan strategiset päämäärät sisällytetään vuosien 2017–2020 valtuustostrategiaan (kaupunginhallitus, valtuusto).